

то орієнтованою на потреби різних груп населення. Зокрема, цифровізація управління містом дозволяє оптимізувати витрати, покращити якість послуг та забезпечити прозорість процесів. Водночас перехід до зеленої енергетики сприяє зниженню викидів, підвищенню енергетичної незалежності та формуванню екологічної культури серед мешканців [3].

Таким чином, сталий розвиток – це не абстрактна ідея, а практичний інструмент трансформації міського середовища. Він дозволяє поєднати технології, екологію, економіку та соціальну відповідальність у єдину систему, здатну забезпечити розквіт міст навіть у складних умовах. Українські міста мають унікальну можливість переосмислити свою структуру та функції, використовуючи концептуальні засади сталого розвитку як основу для нового урбаністичного майбутнього.

Список використаних джерел

1. Осиченко Г.О. Реконструкція історичних міст: композиційний аспект: монографія. Харків: Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова, 2021. 252 с.

2. Дугінець Г., Колодко Н. Економічне відновлення та розвиток країн після збройних конфліктів: досвід для України. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2023. № 5. С. 46–65.

3. Інноваційні основи відновлення та розвитку країн після збройних конфліктів: інноваційний вимір : колективна монографія / за ред. В.А. Омеляненка. Суми : Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань, 2022. 280 с.

4. Yashchenko O. F., Kubanov R. A., Makatora D. A. Sustainable Development-Based Approaches to Urban Recovery and Prosperity. Бізнес Інформ. 2024. № 6. С. 357–368.

Маслюк С.І.

магістрантка

ВСП «Інститут інноваційної освіти КНУБА»

Кубанов Р.А.

к. пед. н., доц.

ВСП «Інститут інноваційної освіти КНУБА»

АДАПТИВНА АРХІТЕКТУРА ЯК СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО МІСЬКОГО РОЗВИТКУ

У сучасних умовах урбаністичної трансформації, зростання соціальної мобільності та кліматичних змін, адаптивна архітектура постає як страте-

гічно важливий напрям розвитку міського середовища. Традиційні моделі проектування часто не здатні забезпечити гнучкість, багатофункціональність і довготривалу актуальність об'єктів, що призводить до перевитрат ресурсів та втрати просторової ефективності. Адаптивна архітектура, навпаки, орієнтована на зміну функцій, трансформацію простору та інтеграцію технологій, що дозволяє містам краще реагувати на потреби населення, екологічні виклики та економічні коливання.

Актуальність теми також зумовлена необхідністю переходу до сталого розвитку, де архітектурні рішення мають враховувати не лише естетику й функціональність, а й соціальну інклюзивність, енергоефективність та екологічну відповідальність. Адаптивні будівлі здатні змінюватися відповідно до сценаріїв використання, що знижує витрати на реконструкцію, подовжує життєвий цикл споруд і сприяє формуванню гнучкого міського простору. У цьому контексті адаптивна архітектура виступає не просто як технічне рішення, а як стратегія, що поєднує інновації, економіку та соціальну чутливість у формуванні сталого урбаністичного майбутнього.

Адаптивна архітектура – це система, здатна динамічно реагувати на зміну соціальних, екологічних та економічних умов, забезпечуючи гнучкість, багатофункціональність, оновлюваність і взаємодію з навколишнім середовищем. Такий підхід дозволяє створювати міські простори, які не лише відповідають актуальним потребам населення, а й зберігають свою функціональність у довгостроковій перспективі, адаптуючись до нових викликів [1–2].

Конструктивна гнучкість адаптивної архітектури проявляється у використанні модульних систем, мобільних елементів, трансформованих фасадів та інтерактивних технологій. Це дозволяє змінювати конфігурацію будівлі без масштабних реконструкцій, що особливо актуально в умовах швидкої урбаністичної динаміки. Адаптивні об'єкти можуть змінювати свою функцію – наприклад, з офісного простору перетворюватися на житловий або громадський – залежно від потреб громади чи ринку.

Економічні переваги адаптивної архітектури є одним із ключових аргументів на користь її впровадження. Зокрема, зниження експлуатаційних витрат, подовження життєвого циклу будівель, збільшення орендного доходу та зменшення витрат на утилізацію створюють фінансово вигідну модель для інвесторів. Гнучкість конструкцій дозволяє уникати витрат на капітальні перебудови, а можливість швидкої реконфігурації простору – оперативно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури.

Окреслимо низку викликів, які супроводжують впровадження адаптивної архітектури. Серед них – високі стартові витрати на проектування та реалізацію, потреба у спеціалізованих кадрах, складність прогнозування змін у міському середовищі та ризики низької суспільної підтримки. Ада-

птивні рішення потребують не лише технічної компетентності, а й стратегічного бачення, здатного враховувати довгострокові соціальні та екологічні наслідки.

Можна сформуванати низку рекомендацій щодо подолання зазначених бар'єрів. Зокрема, акцентуємо увагу на важливості розвитку освітніх програм для архітекторів, інженерів та міських планувальників, які б охоплювали принципи адаптивного проектування. Також необхідне створення нормативної бази, що регулює використання гнучких конструкцій, а також стимулювання інновацій через державні та приватні інвестиції [3].

Окрему увагу слід приділити соціальному виміру адаптивної архітектури. Гнучкі простори сприяють інклюзивності, дозволяють враховувати потреби різних груп населення — дітей, людей з інвалідністю, літніх осіб. Адаптивні будівлі можуть змінюватися відповідно до сценаріїв використання, що сприяє формуванню відкритого, доступного та комфортного міського середовища (табл. 1).

Таблиця 1

Адаптивна архітектура в сучасному містобудуванні

<i>Аспект</i>	<i>Зміст / Характеристика</i>	<i>Очікувані результати / Ефекти</i>
Конструктивні особливості	Гнучкі системи, модульність, можливість трансформації простору	Адаптація до змін, багатофункціональність, подовження життєвого циклу будівлі
Сутнісна концепція	Реакція на соціальні, екологічні та економічні зміни	Стале середовище, відповідність потребам громади, актуальність у довгостроковій перспективі
Економічні переваги	Зниження експлуатаційних витрат, підвищення вартості, ефективність використання ресурсів	Привабливість для інвесторів, фінансова стійкість, економічна доцільність
Потенційні виклики	Високі стартові витрати, потреба у спеціалізованих кадрах, ризики низької підтримки	Необхідність стратегічного планування, освітніх програм, комунікації зі стейкхолдерами
Технологічні рішення	Інтеграція цифрових інструментів, автоматизація, екологічні матеріали	Оптимізація процесів, екологічна відповідність, інноваційність
Урбаністичне значення	Формування гнучкого, адаптивного міського простору	Комфорт, доступність, соціальна інклюзивність, відповідність принципам сталого розвитку

Слід зазначити, що в XXI ст. Україна стикається з масштабними викликами, що стосуються як урбаністичного розвитку, так і соціально-економічної стабільності. В умовах постійних змін – демографічних, кліматичних, технологічних – традиційні архітектурні моделі втрачають свою ефективність. Адаптивна архітектура, яка передбачає гнучкість простору, можливість трансформації функцій та інтеграцію інноваційних рішень, стає необхідною відповіддю на ці виклики.

Особливо актуальною адаптивна архітектура є для України у контексті післявоєнної відбудови, внутрішньої міграції та необхідності швидкого реагування на зміну функціонального призначення будівель. Наприклад, громадські споруди можуть бути трансформовані у тимчасове житло, освітні заклади – у центри допомоги, а комерційні приміщення – у гнучкі робочі простори. Така архітектура не лише забезпечує функціональну мобільність, а й сприяє економії ресурсів, зменшенню витрат на реконструкцію та підвищенню ефективності використання міського простору.

Крім того, адаптивна архітектура відповідає принципам сталого розвитку, які дедалі більше інтегруються у державну політику та міжнародні програми підтримки. Використання екологічно чистих матеріалів, енерго-ефективних систем, модульних конструкцій та цифрових технологій (зокрема BIM-моделювання) дозволяє знизити екологічне навантаження, скоротити витрати на експлуатацію та забезпечити довготривалу актуальність об'єктів. Це особливо важливо для українських міст, які потребують модернізації інфраструктури та підвищення якості життя мешканців.

Соціальний аспект також відіграє важливу роль. Адаптивні простори сприяють інклюзивності, дозволяють враховувати потреби різних груп населення – від дітей до людей з інвалідністю. Гнучкість архітектурних рішень забезпечує комфорт, доступність та безпеку, що є критично важливим у контексті урбаністичної трансформації. Впровадження адаптивної архітектури може стати інструментом соціального згуртування, підтримки громадських ініціатив та формування нової культури взаємодії з міським простором.

Таким чином, адаптивна архітектура в Україні – це не просто архітектурна тенденція, а стратегічна потреба XXI століття. Вона поєднує інновації, економічну доцільність, екологічну відповідальність та соціальну чутливість, формуючи основу для сталого, гнучкого та життєздатного міського середовища. Її впровадження здатне трансформувати українські міста у простори, що відповідають сучасним викликам і відкривають нові перспективи розвитку.

Список використаних джерел

1. Петренко У.В., Буравченко С.Г. Формування гнучкої об'ємно-просторової організації житлових будинків з урахуванням концепції сталого розвитку. Теорія та практика дизайну. 2023. № 29-30. С. 112–119.

2. Фесенко Г.Г. Міський ландшафт у контексті еко-філософії. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2017. № 16. С. 138–141.

3. Kubanov R. A., Makatora D. A., Mykhalko A. O. Constructive and Essential Characteristics, Economic Advantages and Possible Challenges of Using Adaptive Architecture in Modern Urban Planning. Бізнес Інформ. 2025. № 1. С. 332–343.

Мацапула І.В.

магістрантка

ВСП «Інститут інноваційної освіти КНУБА»

Кубанов Р.А.

к. пед. н., доц.

ВСП «Інститут інноваційної освіти КНУБА»

АДАПТИВНЕ УПРАВЛІННЯ В БУДІВНИЦТВІ: ШЛЯХ ДО РИНКОВОЇ ПЕРЕВАГИ

У сучасному конкурентному середовищі архітектурно-будівельні компанії стикаються з постійними викликами, пов'язаними зі змінами ринку, технологічним прогресом та зростанням вимог клієнтів. Для збереження стабільності та розвитку компанії необхідно не лише реагувати на зовнішні зміни, а й активно формувати власну конкурентну перевагу. Автори статті пропонують концепцію адаптивного управління конкурентним потенціалом, яка базується на гнучкості стратегічних рішень, системному аналізі внутрішніх ресурсів і здатності до швидкої трансформації. Такий підхід дозволяє компанії не просто виживати в умовах конкуренції, а й формувати стійкі позиції на ринку.

Конкурентний потенціал розглядається як сукупність ресурсів, компетенцій, репутаційних характеристик та інноваційної здатності компанії, що забезпечують її перевагу над іншими учасниками ринку. Адаптивна стратегія управління передбачає постійний моніторинг зовнішнього середовища, аналіз змін у поведінці споживачів, технологічних трендів та регуляторних вимог. Важливою складовою є також внутрішній аудит — оцінка ефективності управлінських процесів, кадрового потенціалу, фінансової стійкості та рівня цифрової трансформації. На основі цих даних формується стратегічна карта розвитку, яка дозволяє компанії швидко адаптуватися до нових умов.